

OBRAZLOŽENJE

Prijedloga odluke o prihvatanju Pariške deklaracije o Inicijativi Fast-Track Cities

1. PRAVNI TEMELJ

Pravni temelj za donošenje Odluke o prihvatanju Pariške deklaracije o Inicijativi Fast-Track Cities je članak 15. Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (Narodne novine 33/01, 60/01, 129/05, 109/07, 125/08, 36/09, 36/09, 150/11, 144/12, 19/13, 137/15, 123/17, 98/19 i 144/20) kojim je propisano da odluku o uspostavljanju međusobne suradnje, odnosno sklapanju sporazuma (ugovora, povelje, memoranduma i sl.) o suradnji gradova, općina i županija s odgovarajućim lokalnim i regionalnim jedinicama drugih država te sadržaju i oblicima te suradnje donosi predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave, odnosno jedinice područne (regionalne) samouprave, u skladu sa svojim općim aktima i ovim Zakonom.

Člankom 41. točkom 31. Statuta Grada Zagreba (Službeni glasnik Grada Zagreba 23/16, 2/18, 23/18, 3/20, 3/21, 11/21 - pročišćeni tekst i 16/22) propisano je da Gradska skupština Grada Zagreba odlučuje o suradnji s drugim jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave i o trajnom uspostavljanju prijateljske i druge suradnje s lokalnim i regionalnim jedinicama drugih država.

2. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE UREĐUJU ODLUKOM

Cilj Pariške deklaracije o Inicijativi Fast-Track Cities zaključene 1. prosinca 2014. od stane osnovnih partnera: Međunarodnog udruženja pružatelja skrbi za osobe s HIV/AIDS-om (IAPAC), Zajedničkog programa Ujedinjenih naroda za HIV/AIDS (UNAIDS), Programa Ujedinjenih naroda za ljudska naselja (UN-Habitat) i Grada Pariza je uspostavljanje Globalnog cilja 3.3. Održivog razvoja okončanja HIV epidemije do 2030. u gradovima i općinama diljem svijeta, odnosno prihvatanja Inicijative Fast-track cities kojom bi se nastojalo okončati epidemiju HIV-om na način da 95 % osoba koji žive s HIV-om znaju svoj status, da 95 % osoba koje znaju svoj HIV pozitivan status uzimaju antiretrovirusnu terapiju te da 95 % osoba na antiretrovirusnoj terapiji smanje količinu virusa na minimum.

Inicijativa Fast-Track Cities je globalno partnerstvo između gradova i općina diljem svijeta te četiri osnovna partnera: Međunarodnog udruženja pružatelja skrbi za osobe s HIV/AIDS-om (IAPAC), Zajedničkog programa Ujedinjenih naroda za HIV/AIDS (UNAIDS), Programa Ujedinjenih naroda za ljudska naselja (UN-Habitat) i Grada Pariza u borbi protiv eliminacije HIV infekcije, AIDS-a, virusnog hepatitisa, tuberkuloze i drugih spolno prenosivih bolesti. Mreža Fast-Track Cities je danas narasla na više od 380 gradova i općina.

Potpisivanjem predmetne Pariške deklaracije o Inicijativi Fast-Track Cities gradonačelnici i načelnici diljem svijeta se obvezuju na ubrzavanje nastojanja i napora da u svojim lokalnim zajednicama zaustave epidemiju HIV-a, virusnog hepatitisa, tuberkuloze i drugih spolno prenosivih bolesti do 2030., uključujući HIV pozitivne osobe u donošenje političkih odluka koji se tiču njihove bolesti, izgrade društvo osjetljivo naspram HIV pozitivnih osoba te im pruže inovativne i nediskriminatorne usluge, mobiliziraju i dodatno financiraju javno zdravstvo te se ujedine kao lideri na način da će potpisnici razviti akcijske planove koji će pratiti ciljeve Fast-track inicijative, uspostaviti suradnju i razmjenjivati iskustva sa ostalim potpisnicima inicijative te redovito pratiti rezultate i obavještavati o napretku, a sve kako bi okončala HIV epidemiju do 2030. Prednosti priključivanja Fast-Track Cities inicijativi su edukacija o strategiji prevencije, tehnička pomoć, konzultacije i „know-how“ za planiranje i provedbu preventivnih programa, praćenje i evaluacija aktivnosti, komunikacija, konzultacije i razmjena iskustava s drugim gradovima i partnerima, sastanci, telekonferencije, razmjena iskustava o primjerima dobre prakse, suradnja s međunarodnim partnerima te pomoć u uspostavljanju sustava monitoringa i evaluacije i sl.

Prema podacima Registra za HIV/AIDS, u razdoblju od 1985., kada su zabilježeni prvi slučajevi zaraze HIV-om u Hrvatskoj do kraja 2022. je zabilježeno ukupno 2017 osoba kojima je dijagnosticirana infekcija HIV-om, od čega ih je 613 oboljelo od AIDS-a. U istom je razdoblju 256 osoba umrlo od AIDS-a (356 osoba od HIV-a/AIDS-a). U 2022. bilo je zabilježeno 113 osoba kojima je dijagnosticirana infekcija HIV-om, uključujući 19 novooboljelih od AIDS-a, te 6 umrlih od posljedica AIDS-a. U posljednjih pet godina prosječan broj godišnjih novodijagnosticiranih slučajeva HIV-a/AIDS-a bio je 95 (raspon 75-113), što stopom od 2,9 na 100.000,00 stanovnika Hrvatsku svrstava među zemlje s niskom učestalošću HIV infekcije (3,7/100.000 je prosjek za zemlje EU/EEA u 2021). Dakle,

možemo zaključiti da se pojavnost infekcije HIV-om u Hrvatskoj zadržala na niskoj razini, s blagim trendom porasta novodijagnosticiranih osoba do 2015. (kada je zabilježen najveći broj novih prijava HIV/AIDS-a -117), a od 2015. bilježimo pad broja osoba s novodijagnosticiranom infekcijom HIV-om sve do 2022. Blagi trend porasta novodijagnosticiranih slučajeva infekcije HIV-om u razdoblju od 2003. do 2015. dijelom možemo objasniti uspješnijim otkrivanjem infekcije povećanom dostupnošću testiranja (u zdravstvenim ustanovama i zajednici). Porast broja zabilježenih novih dijagnoza infekcije HIV-om u 2022. (113) u odnosu na prošlu godinu (77) čine strani državljani i/ili osobe koje od prije imaju HIV pozitivan status, a ove godine su se uključile u hrvatski zdravstveni sustav liječenja i skrbi (oko 30% od ukupnog broja za 2022.). Broj oboljelih od AIDS -a ima stabilan trend niske pojavnosti, zahvaljujući dostupnosti antiretrovirusne terapije koja, ako je uspješna, omogućuje da osobe koje žive s HIV-om imaju gotovo isto očekivano trajanje života kao i osobe koje nisu zaražene HIV-om. Broj umrlih od HIV/AIDS-a je veći u odnosu na 2016. kada je taj broj iznosio 10 dok je u 2022. umrlo 13 osoba od HIV-a/AIDS-a.

[1]

U analizi kumulativnih podataka za razdoblje 1985.- 2022., najveći broj oboljelih od infekcije HIV-om je zabilježen u Gradu Zagrebu. S obzirom na to da je Grad Zagreb osnovao i stručno Povjerenstvo Grada Zagreba za prevenciju infekcije HPV-om i drugih spolno prenosivih bolesti (SPB) koje ima za cilj predlagati preventivne aktivnosti i inicijative aktivnosti koje se provode u suradnji s partnerima i organizacijama civilnog društva, Povjerenstvo je razmotrilo i Poziv za pristupanje ovoj inicijativi koji je u srpnju 2022. upućen gradonačelniku Grada Zagreba. Povjerenstvo je mišljenja da Grad Zagreb već provodi brojne aktivnosti u području prevencije infekcije HIV-om i drugih spolno prenosivih bolesti, uključujući aktivnosti u zajednici te provodi modele dobre prakse koje u ovom području zagovara Svjetska zdravstvena organizacija, kao što je besplatno i anonimno testiranje na spolno prenosive infekcije. Projekt besplatnog anonimnog testiranja na HIV, hepatitis, sifilis, klamidiju i gonoreju uveo je početkom 2022. Grad Zagreb u Centru za zdravlje mladih, Heinzelova ul. 62a. Projekt je uveden po principu *drop-in* 2022. i provodi se u partnerstvu s udrugama.

Od početka provedbe ovog projekta testiranju se odazvalo preko 1.000 korisnika.

Nadalje, Grad Zagreb sufinancira i podržava programe i projekte testiranja i savjetovanja koje provode udruge te različitim aktivnostima i medijskim događajima doprinosi informiranju javnosti o infekciji HIV- om koji uzrokuje AIDS, mogućnostima prevencije te podsjeća širu javnost o važnosti uklanjanja stigme i diskriminacije s kojima se još uvijek susreću oboljeli i njihovi bližnji, a svake godine prigodnim aktivnostima doprinosi obilježavanju Svjetskog dana borbe protiv AIDS-a. Povjerenstvo Grada Zagreba za prevenciju infekcije HPV-om i drugih spolno prenosivih bolesti (SPB) je uvažavajući dosadašnje prethodno navedene napore Grada u području prevencije HIV-a na svojoj sjednici održanoj 5. srpnja 2023. podržalo pristupanje Inicijativi Fast - Track Cities. Ujedno, Povjerenstvo Grada Zagreba za prevenciju infekcije HPV-om i drugih spolno prenosivih bolesti dalo je prijedlog da administrativne i druge poslove prema ovoj Inicijativi obavlja nadležno administrativno tijelo Grada Zagreba za poslove zdravstva.

Prihvatanje Pariške deklaracije o Inicijativi Fast-Track Cities od strane Grada Zagreba podrazumijeva obvezivanje i podržavanje ciljeva i aktivnosti koje su usmjerene na eliminaciju HIV infekcije, AIDS-a, virusnog hepatitisa, tuberkuloze i drugih spolno prenosivih bolesti sukladno ciljevima i globalnim strategijama na lokalnoj razini, smanjenje stigme i diskriminacije oboljelih i pojedinaca koje su u većem riziku za zaraze HIV-om i drugim spolnim bolestima, smanjenje nejednakosti u zdravstvu, te podnošenje izvještaja o provedenim aktivnostima Grada Zagreba u području eliminacije HIV- a i drugih spolno prenosivih bolesti.

Grad Zagreb bi se potpisivanjem Pariške deklaracije o Inicijativi Fast-Track Cities svrstao na kartu Fast-Track Cities što ne bi iziskivalo financijske obveze za Grad Zagreb, s obzirom da Grad Zagreb nije u obvezi plaćanja članarine sudjelovanjem u ovom globalnom partnerstvu.

3. SREDSTVA ZA PROVOĐENJE ODLUKE

Za provođenje ove odluke nije potrebno osigurati sredstva u Proračunu Grada Zagreba za 2023. i projekcijama za 2024. i 2025.

4. OBRAZLOŽENJE ODREDABA PRIJEDLOGA ODLUKE

Članak 1. propisuje da se prihvaća Pariška deklaracija o Inicijativi Fast-Track Cities te da će njenim prihvaćanjem Grad Zagreb postati član mreže Fast-Track Cities.

Članak 2. određuje da će deklaraciju iz članka 1. odluke potpisati gradonačelnik Grada Zagreba.

Članak 3. određuje da odluka stupa na snagu osmoga dana od dana objave u Službenom glasniku Grada Zagreba, što je sukladno članku 119. stavku 2. Poslovnika Gradske skupštine Grada Zagreba (Službeni glasnik Grada Zagreba 15/23) kojim je propisano da odluke i drugi opći akti stupaju na snagu najranije osmoga dana od dana objave.

[1] <https://www.hzjz.hr/sluzba-epidemiologija-zarazne-bolesti/epidemiologija-hiv-infekcije-i-aids-a-u-hrvatskoj/>